Memòria d'activitats Any 2009

Observatori per a la Igualtat

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Memòria d'activitats

Any 2009

Observatori per a la Igualtat de la Universitat Autònoma de Barcelona
http://www.uab.cat/observatori-igualtat

Edició i disseny
Observatori per a la Igualtat de la UAB

Consell de redacció
Maria José Recoder
Carolina Gala
Laura Duarte

Índex

INTRODUCCIÓ **4**

ALGUNES DADES **4**

DESIGUALTAT ENTRE LA DONA I L'HOME 5

Personal docent i investigador 5

PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS 10

Alumnat 11

LA DISCAPACITAT 13

ACTIVITATS DE L'ANY 2009 ..... **14**

LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA COM A MODEL EN L'ÀMBIT DE LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES 15

Adhesió a la Xarxa GENIUNIOVI 16

Ponència a les Jornadas sobre Planes de Igualdad y Universidades. 22 i 23 d'octubre a Santander 17

Participació en el III Encuentro de Unidades y Oficinas de Igualdad. 20 i 21 de novembre a Lleida 19

Ponència en la jornada Universidad, transversalidad de género e igualdad de oportunidades. 10 de novembre a Oviedo 19

ACTUACIONS DE VISIBILITZACIÓ 19

Organització de la quarta jornada institucional del 8 de març en commemoració del Dia de les Dones Treballadores 20

El web de l'Observatori: nou disseny, estructura i seccions 20

Organització de la Jornada de treball Dels factors que incideixen en la trajectòria acadèmica de les dones a les polítiques d'igualtat. 18 de juny de 2009 21

PROJECTES EN CURS I FUTURS **22**

APLICACIÓ DE LES MESURES DEL SEGON PLA D'ACCIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES A LA UAB 22

Actualització dels indicadors o estadístics 22

Projecte línia de publicació de gènere 23

Organització de la jornada de reflexió sobre la presència de les dones en els càrrecs de poder 23

Aprovació del Pla d'acció per a la inclusió de persones amb discapacitat 24

PROJECTES FUTURS 25

Gestió i seguiment del pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB 25

Introducció

L'Observatori per a la Igualtat és una entitat de caràcter universitari creat pel Consell de Govern de la Universitat Autònoma de Barcelona com a suport tècnic en el disseny i l'avaluació de polítiques d'igualtat.

Inicia la seva activitat l'any 2005, i el 2008 amplia el seu camp d'actuació a aquells col·lectius que es puguin veure sotmesos a condicions desfavorables per raó de discapacitat i situació econòmica o social.

En l'actualitat l'Observatori funciona com a equip de treball dedicat a:

- L'estudi i la diagnosi del sexisme a la universitat, de la situació de les persones amb discapacitat a la UAB i de la desigualtat econòmica i social.
- L'elaboració de propostes d'actuació encaminades a corregir les desigualtats en aquests tres camps.

Algunes dades

Una de les activitats principals de l'Observatori per a la Igualtat és elaborar i publicar dades sobre la situació de les dones a la nostra universitat. Amb l'ampliació de les funcions de l'Observatori, aquesta tasca s'estén al col·lectiu amb discapacitat de l'Autònoma. Per tal de fer pública la informació, l'Observatori disposa en el seu web d'una secció (Estadístiques) sobre cadascun dels àmbits (La desigualtat dona/home i La discapacitat) amb informació sobre els

aspectes rellevants per a la diagnosi de l'existència de desigualtat per raó de sexe i de discapacitat. A continuació presentem algunes d'aquestes dades relatives als col·lectius esmentats.

Desigualtat entre la dona i l'home

Les dades disponibles evidencien distribucions desiguals en les activitats que duen a terme les unes i els altres, un fet que es manifesta en els tres col·lectius de l'Autònoma: personal d'administració i serveis, personal acadèmic i alumnat.

A continuació presentem alguns dels indicadors que mostren la situació desigual de les dones a la Universitat i l'evolució d'aquesta situació els darrers anys.

PERSONAL DOCENT I INVESTIGADOR

Tal com hem destacat en nombroses ocasions, és en aquest col·lectiu que la situació de desigualtat de les dones és més accentuada. L'opinió més generalitzada és considerar que aquesta situació és atribuïble a factors externs a la universitat, fonamentalment, la dedicació de les dones a les tasques domèstiques i a tenir cura de les persones i el fet que s'arrosseguin les conseqüències de l'escassa presència de les dones entre l'alumnat.

Pel que fa a la proporció de dones entre el professorat, constatem que és clarament inferior a la proporció de dones entre la població ocupada catalana (41,4 %) i, particularment, entre la població ocupada amb estudis universitaris. Es confirma, doncs, la constatació ja feta en diagnòstics anteriors: la universitat és més sexista que la societat. De fet, podem prendre les dades com a indici que en el mercat laboral les dones universitàries són més valorades que en el món universitari.

No podem dir que el pas del temps i la incorporació massiva de dones entre l'estudiantat contribueixi a equilibrar la situació, atesa l'absència de les dones en les categories més altes. Entenem que el factor principal és la relació entre la massa crítica de dones en posició d'accedir-hi i el nombre de dones que, finalment, accedeixen a la càtedra. La taula 3 mostra que la relació entre les categories de TU i CU s'ha mantingut relativament estable al llarg de 10 anys. El 2007 hi havia 1 catedràtica per cada 4 titulars; en canvi, en el cas dels homes, hi havia 1 catedràtic per cada 1,8 titulars. Un segon criteri respecte de la relació entre les potencials catedràtiques i les

que assoleixen aquesta posició és el nombre de trams de recerca obtinguts. En el col·lectiu de 3 a 7 trams reconeguts, les dones representen el 28,6 %, en canvi, són catedràtiques el 22,0 %.

Una situació semblant es dóna en el cas de la posició de les dones en les activitats de recerca. Tot i que és superior a la proporció d'acadèmiques a la UAB, la seva presència és més baixa en la posició d'investigadora principal. A més a més, les dones obtenen menys trams de recerca.

Respecte del reconeixement rebut i la participació en la presa de decisions, la situació és encara més greu, només 1 de cada 10 doctorats honoris causa han estat atorgats a dones i només representen el 22,8 % entre els càrrecs unipersonals.

Gràfic 1. Distribució de posicions en la carrera acadèmica, 2007-2008

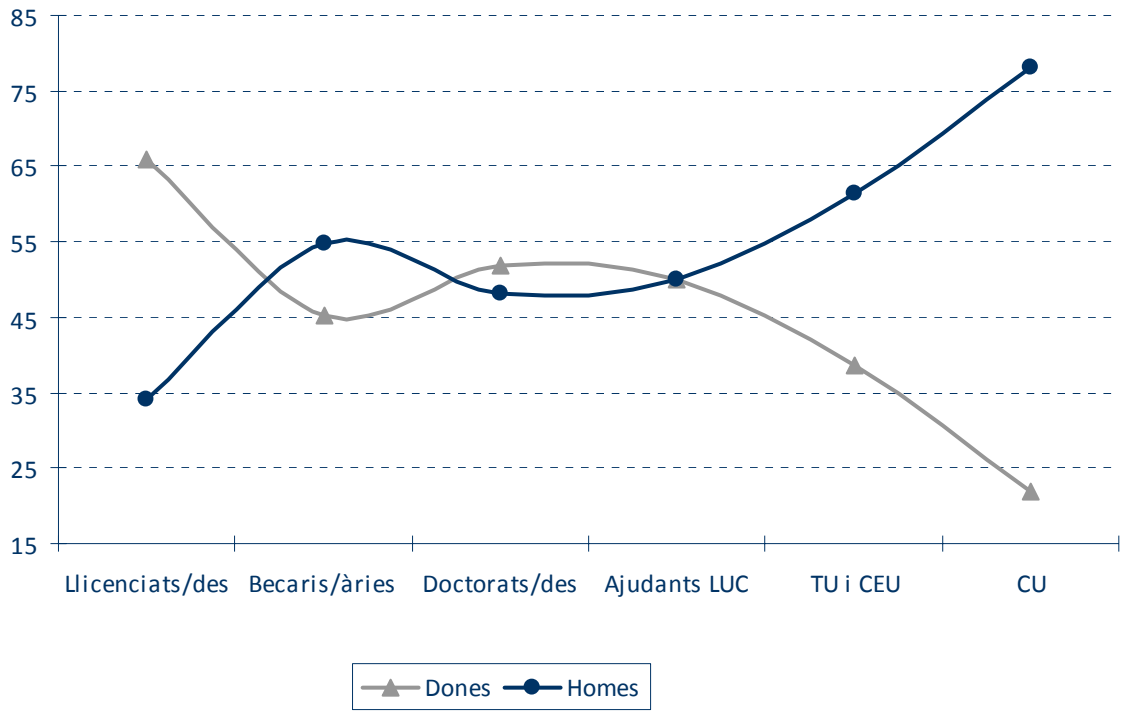

Taula 1. Proporció de professores per categoria i any

Categoria	2003	2004	2005	2006	2007
Catedràtica d'universitat	21,2	22,7	22,0	21,8	22,0
Titular d'universitat	37,3	37,5	37,7	38,1	38,8
Catedràtica d'escola universitària	27,3	31,0	31,0	32,1	33,3
Titular d'escola universitària	57,0	55,0	55,2	54,9	51,6
Professora agregada	-	-	28,6	28,0	29,4
Interina	12,5	8,7	-	-	31,3
Ajudant LUC	53,6	41,7	-	-	50,0
Professora lectora	-	-	47,0	46,2	48,0
Associada mèdica	26,9	26,7	27,3	28,3	30,8
Associada	39,7	41,4	41,2	44,1	42,7
Professora visitant	25,0	28,6	40,0	18,2	28,6
Emèrita	20,0	33,3	5,6	10,5	52,3
Altres	28,2	46,8	53,0	52,7	41,2
Total	**35,9**	**37,2**	**36,8**	**37,9**	**38,3**

Taula 2. Evolució de la relació TU/CU

	Dones			Homes		
Any	**(a) CU**	**(b) TU**	**Ràtio (b)/(a)**	**(a) CU**	**(b) TU**	**Ràtio (b)/(a)**
1996	56	230	4,1	250	500	2,0
1997	57	250	4,4	261	521	2,0
1998	62	275	4,4	266	535	2,0
1999	69	285	4,1	276	543	2,0
2000	71	303	4,3	276	551	2,0
2001	71	311	4,4	271	561	2,1
2002	74	317	4,3	275	565	2,1
2003	74	366	5,0	272	617	2,3
2004	75	353	4,7	256	606	2,4
2005	74	347	4,7	263	573	2,2
2006	74	338	4,6	265	550	2,1
2007	81	323	4,0	289	510	1,8

Taula 3. Distribució del resultat final de la promoció (última categoria) segons l'any d'accés a la UAB i el sexe. Desembre de 2008

Any d'obtenció de la primera categoria		Dones					
		CU	TU o CEU	TEU	Altres	Abandona-ments	Total
Menor o igual a 1975	n	37	52	11	1	2	103
	% f	35,9	50,5	10,7	1,0	1,9	100
De 1976 a 1980	n	22	54	24	1	3	104
	% f	21,2	51,9	23,1	1,0	2,9	100
De 1981 a 1985	n	15	67	6	1	1	90
	% f	16,7	74,4	6,7	1,1	1,1	100
De 1986 a 1990	n	8	84	12	1	1	106
	% f	7,5	79,2	11,3	0,9	0,9	100
De 1991 a 1995	n	1	76	3	66	101	247
	% f	0,4	30,8	1,2	26,7	40,9	100
		Homes					
Menor o igual a 1975	n	141	86	5	6	8	246
	% f	57,3	35,0	2,0	2,4	3,3	100
De 1976 a 1980	n	83	98	14	4	1	200
	% f	41,5	49,0	7,0	2,0	0,5	100
De 1981 a 1985	n	50	107	9	2	1	169
	% f	29,6	63,3	5,3	1,2	0,6	100
De 1986 a 1990	n	28	158	12	9	1	208
	% f	13,5	76,0	5,8	4,3	0,5	100
De 1991 a 1995	n	14	116	9	157	206	502
	% f	2,8	23,1	1,8	31,3	41,0	100

FONT: Àrea de recursos humans i DWH de la UAB. Les dades s'han elaborat a partir de totes les persones que han passat per la UAB des del seu inici fins el desembre de 2008.

Taula 4. Participació en projectes de recerca. Curs 2007-2008*

Posicions	Dones	Homes	Total
Investigador/a principal	32,9	67,1	949
Investigador/a	41,4	58,6	1.970
Becari/ària	53,9	46,1	165
Contractat/da	45,6	54,4	180
Col·laborador/a	50,0	50,0	18
Total	**39,9**	**60,1**	**3.282**

* Les dades s'han elaborat a partir de les participacions en projectes; per tant, cal tenir en compte que cada persona pot participar en més d'un projecte.

Taula 5. Mèrits d'investigació reconeguts (trams reconeguts al llarg de la trajectòria des de 1957 fins al 2008)

Mèrits d'investigació	Dones	Homes	Total
Cap	41,2	58,8	272
De 1 a 2	37,6	62,4	540
De 3 a 7	28,6	71,4	511
Total	**34,8**	**65,2**	**1.323**

*Només s'ha considerat el CU i TU d'universitat i d'escola universitària.

Taula 6. Doctors i doctores honoris causa. Període 1981-2008

Proponent	Dones	Homes	Total*
Facultat de Ciències	0,0	100	15,5
Facultat de Filosofia i Lletres	6,7	93,3	19,8
Facultat de Medicina	10,0	90,0	20,0
Altres	16,3	83,7	28,7
Total	**9,5**	**90,5**	**84,0**

*Freqüència absoluta on les fraccions d'unitat corresponen a doctors o doctores proposats per més d'una facultat.

Taula 7. Participació en els òrgans de govern. Any 2008

Òrgan	Dones	Homes	Total
Claustre	31,3	68,7	278
Consell de Govern	30,4	69,6	56
Consell Social	26,7	73,3	15
Equip de Govern	46,2	53,8	13

Taula 8. Distribució dels principals òrgans unipersonals. Any 2008

Òrgan	Dones	Homes	Total
Rector	0,0	100	1
Secretari/ària general	0,0	100	1
Vicerector/a	60,0	40,0	10
Degà/ana, director/a d'escola superior*	7,7	92,3	13
Director/a d'escola	50,0	50,0	2
Director/a de departament	18,5	81,5	54
Total	**22,8**	**77,2**	**79**

*Només s'ha considerat el sexe de la persona que ocupa el càrrec en el moment de la recollida de la informació; per tant, no es tenen en compte els canvis que hi ha hagut durant l'any.

Taula 9. Distribució de l'ocupació per nivell educatiu i sexe. Espanya

Ocupació i nivell educatiu	Dones	Homes	Total
Ocupació (1)	41,4	58,6	20.477
Titulats/ades universitaris/àries (1)	52,3	47,7	9.016
Tècnics/iques, professionals científics i intel·lectuals (1)	39,2	60,8	2.201
Professorat de les universitats públiques catalanes (2)	36,2	63,8	14.553
Professorat de la Universitat Autònoma de Barcelona (3)	38,0	62,0	3.251

Font: (1) INE. *Encuesta de Población Activa*. *Resultados detallados nacionales.* IV trimestre de 2007. Espanya. (Absoluts expressats en milers de persones). (2) UNEIX. Curs 2007-2008. (3) Dades pròpies, curs 2007-2008 (UAB). Elaboració pròpia.

PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

A diferència de la situació entre el personal acadèmic, en el cas del personal d'administració i serveis la presència de dones és relativament més elevada, especialment entre el personal funcionari, més del cinquanta per cent. Tot i així, en les categories més altes les dones tenen una presència menor en la proporció general per a cada règim jurídic, en particular en l'escala A i en el grup 1, sense que la situació hagi millorat amb el pas del temps. En el cas del personal laboral, la presència de dones és relativament menor, però cal assenyalar-ne un augment en la proporció en les categories més baixes (grups 3 i 4).

Taula 10. Evolució de la relació entre categories. Personal funcionari

Any	Dones			Homes		
	A+B (a)	C+D+E (b)	(b)/(a)	A+B (a)	C+D+E (b)	(b)/(a)
2002	110	473	4,3	40	167	4,2
2003	110	483	4,4	42	155	3,7
2004	121	509	4,2	46	162	3,5
2005	123	513	4,2	49	159	3,2
2006	129	535	4,1	51	167	3,3
2007	146	518	3,5	51	159	3,1

Taula 11. Evolució de la relació entre categories. Personal laboral

Any	Dones			Homes		
	1+2 (a)	3+4 (b)	(b)/(a)	1+2 (a)	3+4 (b)	(b)/(a)
2002	139	136	1,0	163	222	1,4
2003	199	212	1,1	230	273	1,2
2004	221	253	1,1	237	276	1,2
2005	226	283	1,3	252	283	1,1
2006	252	324	1,3	285	309	1,1
2007	279	414	1,5	314	342	1,1

Taula 12. Categoria laboral del personal d'administració i serveis. Any 2008

Categoria laboral	Dones	Homes	Total
Funcionaris			
Escala A	66,0	34,0	50
Escala B	76,9	23,1	147
Escala C	77,0	23,0	504
Escala D	75,6	24,4	172
Escala E	0	100,0	1
Total funcionaris	76,0	24,0	874

Categoria laboral	Dones	Homes	Total
Laborals			
Grup 1	48,7	51,3	409
Grup 2	43,5	56,5	184
Grup 3	50,8	49,2	453
Grup 4	60,7	39,3	303
Total laborals	51,4	48,6	1.349
Total	**61,0**	**39,0**	**2.223**

ALUMNAT

Es manté una presència més elevada de dones en els diferents àmbits de coneixement, excepte en el de les tecnologies. Cal destacar, a més, que en l'àmbit de les ciències experimentals s'ha produït una davallada significativa en la proporció de dones titulades.

Respecte del rendiment acadèmic, en conjunt, ha augmentat la proporció d'assignatures que els homes i les dones aproven en relació a les que s'han matriculat, però es confirma que les dones tenen un rendiment acadèmic superior al dels homes.

En els estudis de doctorat, s'evidencia una presència de dones inferior a la que es correspon amb el nombre de titulades.

Gràfic 2. Evolució de l'alumnat. Període 1997-2008

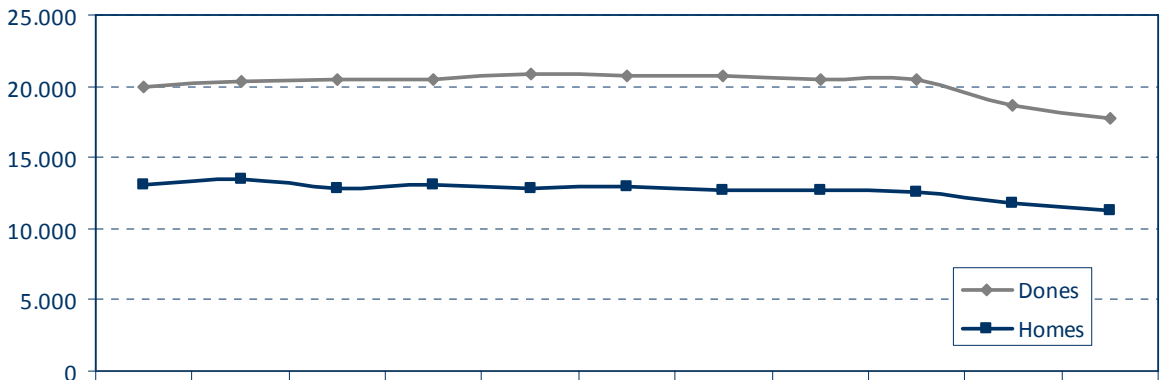

	Curs 1997/98	Curs 1998/99	Curs 1999/00	Curs 2000/01	Curs 2001/02	Curs 2002/03	Curs 2003/04	Curs 2004/05	Curs 2005/06	Curs 2006/07	Curs 2007/08
Dones	19.973	20.344	20.464	20.454	20.830	20.774	20.691	20.443	20.403	18.605	17.792
Homes	13.127	13.407	12.809	13.030	12.787	12.913	12.698	12.736	12.616	11.809	11.308

Taula 13. Proporció de dones titulades per àmbits de coneixement i any

Àmbit	2003	2004	2005	2006	2007
Ciències Humanes i Estudis Artístics	74,4	74,9	77,0	77,3	69,8
Ciències Experimentals	63,0	64,2	66,1	68,6	59,6
Tecnologies	17,8	19,6	14,7	24,8	17,1
Ciències de la Salut	74,6	77,7	79,5	75,9	77,0
Ciències Socials	69,9	69,0	69,4	71,3	73,9
Total	**67,4**	**67,2**	**67,3**	**69,1**	**68,3**

Font: UAB en xifres

Taula 14. Distribució de l'alumnat per àmbits de coneixement. Curs 2007-2008

Àmbit	Dones	Homes	Total
Ciències Humanes	68,4	31,6	4.341
Ciències Socials	63,2	36,8	4.012
Ciències de la Salut	78,0	22,0	2.880
Tecnologies	15,3	84,7	4.993
Ciències experimentals	58,5	41,5	12.874
Total	**61,1**	**38,9**	**29.100**

Taula 15. Assignatures superades respecte de les matriculades. Curs 2007-2008

	Dones	Homes	Total
Ciències Humanes	74,8	67,1	72,4
Ciències Socials	79,4	68,5	75,7
Ciències de la Salut	82,1	77,8	81,2
Tecnologies	73,3	73,0	73,1
Ciències experimentals	74,5	69,0	72,2
Total	**78,5**	**70,5**	**75,4**

La discapacitat

A continuació es presenten algunes dades referents a la situació de les persones amb discapacitat certificada a la UAB. Atès que des de la institució només es te accés a la informació del col·lectiu que presenta la certificació, no s'han considerat aquelles persones que no veuen reconegudes institucionalment les necessitats derivades de la seva discapacitat. Per cadascun dels estaments, s'ha optat per presentar una fitxa que permet descriure les característiques principals del PDI, PAS i alumnat.

Fitxa 1. Personal Docent i Investigador. Curs 2007-2008

Descripció	Persones amb discapacitat	UAB
Nombre	12	3.405
Proporció de dones	58,0 %	38,3 %
Categoria laboral	66,7 % professorat titular d'universitat	33,5 % professorat associat; 24,5 % professorat titular d'universitat
Edat mitjana	53 anys	46 anys
Àmbit de coneixement	41,7 % Ciències de la Salut	35,2 % Ciències Socials
	8,3 % Ciències Humanes	25,1 % Ciències Experimentals i Tecnologies
Descripció	**Persones amb discapacitat**	**UAB**
Mitjana de trams d'investigació reconeguts	2,3	2,5
Descripció	**Persones amb discapacitat**	**Catalunya**
Grau de discapacitat	66,7 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %	52,5 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %

Nota: Les dades es refereixen a les situacions més freqüents de cada aspecte considerat.

Fitxa 2. Personal d'Administració i Serveis. Curs 2007-2008

Descripció	Persones amb discapacitat	UAB
Nombre	35	2.223
Proporció de dones	57,1 %	61,0 %
Grau de discapacitat	80 % entre el 33 % i el 64 %	-
Categoria laboral	34,3 % administratiu/va	22,7 % administratiu/va
Antiguitat mitjana	13,9 anys	-
Edat mitjana	45,4 anys	39,9 anys
Descripció	**Persones amb discapacitat**	**Catalunya**
Grau de discapacitat	80 % amb grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %	52,5 % amb grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %

Fitxa 3. Alumnat. Curs 2007-2008

Descripció	Estudiants amb discapacitats	UAB
Nombre	119	30.413
Proporció de dones	52,8 %	61,2 %
Edat mitjana	29,5 anys	23 anys
Àmbit de coneixement	53,8 % Ciències Socials	44,53 % Ciències Socials
Descripció	**Persones amb discapacitats**	**Catalunya**
Grau de discapacitat	56,9 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %	52,5 % amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 64 %

Nota: Tot i que el número de casos totals és de 121, el nombre de persones matriculades en el curs 2007-2008 és 119. Aquest fet ocorre perquè hi ha estudiants matriculats en més d'una titulació.

Activitats de l'any 2009

L'any 2009 s'ha caracteritzat per la participació en les jornades i trobades que s'han realitzat sobre les unitats i plans d'igualtat a la institució universitària, per l'elaboració d'un nou web, l'actualització de les dades, la celebració de la quarta jornada institucional del 8 de març, Dia de

les Dones Treballadores, i la realització d'un seminari de reflexió sobre els factors que incideixen en la trajectòria acadèmica del professorat de la UAB.

A continuació presentem de manera més detallada cada una de les activitats realitzades durant l'any 2009 per l'Observatori per a la Igualtat de la UAB.

La Universitat Autònoma de Barcelona com a referent en l'aplicació de polítiques d'igualtat entre dones i homes

La disposició addicional dotzena de la Ley Orgánica de Universidades especifica que les universitats han de disposar d'una unitat d'igualtat per tal de dur a terme accions vinculades amb l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats entre els sexes, concretament:

> "Las universidades contarán entre sus estructuras de organización con unidades de igualdad para el desarrollo de las funciones relacionadas con el principio de igualdad entre mujeres y hombres"
>
> (Disposición adicional duodécima. Unidades de igualdad de la LEY ORGÁNICA 4/2007, de 12 de abril, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades)

Amb l'entrada en vigència de la Llei 7/2007, de 12 de abril, de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, s'estableix que les Administracions Públiques han de respectar la igualtat de tracte i d'oportunitats adoptant si es necessari, les mesures oportunes per evitar qualsevol discriminació entre dones i homes, i elaborant i aplicant un pla d'igualtat:

> "Disposición Adicional Octava. Planes de igualdad.
>
> 1. Las Administraciones Públicas están obligadas a respetar la igualdad de trato y de oportunidades en el ámbito laboral y, con esta finalidad, deberán adoptar medidas dirigidas a evitar cualquier tipo de discriminación laboral entre mujeres y hombres.
>
> 2. Sin perjuicio de lo dispuesto en el apartado anterior, las Administraciones Públicas deberán elaborar y aplicar un plan de igualdad a desarrollar en el convenio colectivo o acuerdo de condiciones de trabajo del personal funcionario que sea aplicable, en los términos previstos en el mismo."
>
> (…)Ley 7/2007, de 12 de abril, del Estatuto Básico del Empleado Público

D'altra banda, la "Ley Orgánica para la igualdad efectiva de mujeres y hombres" contempla en l'article 45 del capítol III l'obligatorietat per a les empreses de més de 250 treballadores i treballadors de disposar d'un pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes.

> "CAPÍTULO III. Los planes de igualdad de las empresas y otras medidas de promoción de la igualdad

Artículo 45. Elaboración y aplicación de los planes de igualdad.

1. Las empresas están obligadas a respetar la igualdad de trato y de oportunidades en el ámbito laboral y, con esta finalidad, deberán adoptar medidas dirigidas a evitar cualquier tipo de discriminación laboral entre mujeres y hombres, medidas que deberán negociar, y en su caso acordar, con los representantes legales de los trabajadores en la forma que se determine en la legislación laboral.

2. En el caso de las empresas de más de doscientos cincuenta trabajadores, las medidas de igualdad a que se refiere el apartado anterior deberán dirigirse a la elaboración y aplicación de un plan de igualdad, con el alcance y contenido establecidos en este capítulo, que deberá ser asimismo objeto de negociación en la forma que se determine en la legislación laboral."

(…) (LEY ORGÁNICA 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres)

En el marc de la nova normativa moltes universitats de l'Estat Espanyol han iniciat el procés de creació d'una unitat, oficina o observatori per a la igualtat i d'elaboració d'un pla d'acció. La nostra universitat, amb la creació de l'Observatori per a la Igualtat l'any 2005, l'elaboració, aprovació i implementació del Primer pla d'acció per a la Igualtat entre dones i homes (2006) i el Segon pla d'acció (2008), s'ha anticipat a la normativa situant-se com una de les universitats pioneres en matèria de polítiques d'igualtat entre dones i homes, i un referent i model a seguir per aquelles universitat que tot just començaven.

Els canvis normatius, han comportat que durant el 2008, però especialment en el 2009, diverses universitats organitzessin trobades i seminaris, i convidessin a l'Autònoma a explicar la seva experiència. En aquests anys i de manera més informal, diverses són les universitats que han contactat amb la UAB per demanar informació i assessorament en el procés de creació de les unitats i d'elaboració del pla.

En aquesta secció destaquem les actuacions més rellevants realitzades per l'Observatori en el marc de transmissió de coneixement i experiència en matèria de polítiques d'igualtat a la universitat.

ADHESIÓ A LA XARXA GENIUNIOVI

La Universidad de Oviedo, a través de la fundació de la mateixa, ha posat en marxa el procés d'elaboració del pla d'igualtat amb el projecte denominat "Género e Igualdad en la Universidad de Oviedo. Evolución y situación actual". Dins aquest projecte, un aspecte fonamental és la creació d'una xarxa de relació i cooperació entre diferents universitats, la denominada RED GENIUNIOVI. L'objectiu de la xarxa és poder intercanviar les experiències,

procediments i eines utilitzades en quant a l'aplicació de la normativa vigent, presentada anteriorment. Dins aquest projecte, la Universidad de Oviedo va sol·licitar a la UAB la seva adhesió com a membre de la xarxa.

Considerem que la iniciativa de la Fundación Universidad Oviedo de constituir una xarxa d'entitats ofereix la possibilitat de disposar d'una eina per a la millora i ampliació dels mecanismes o estratègies desenvolupades per l'Observatori. L'intercanvi d'experiències en trobades i espais virtuals proporcionen elements per a la reflexió, avaluació i millora de les activitats que realitza l'Observatori i dels recursos que posa a disposició de l'Autònoma per a l'aplicació dels principis de la *Ley Orgánica para la igualdad efectiva de mujeres y hombres*, concretament en els següents aspectes:

- Les tècniques de recollida i anàlisis de dades així com els principals indicadors utilitzats per mesurar el sexisme i diagnosticar la situació de la pròpia universitat respecte aquest fenomen.
- Les metodologies de treball en l'elaboració del pla d'acció per a la igualtat
- Les mesures adoptades per fomentar i garantir la igualtat entre dones i homes
- Les principals actuacions i funcions de les unitats
- Les solucions o accions adoptades davant les problemàtiques i obstacles trobats en la implementació del pla d'acció
- Mecanismes de seguiment i mesura del grau d'implementació del pla d'acció

El 26 de juny varem tenir la primera jornada de treball amb els membres integrants del projecte de la *Fundación Universidad de Oviedo*, iniciant de manera informal la col·laboració entre ambdues entitats. El següent pas, ha estat formalitzar la col·laboració a través de l'oferiment de dita entitat a l'Observatori per a la Igualtat de la UAB de formar part de la RED GENIUNIOVI. http://geniuniovi.es/

PONÈNCIA A LES JORNADAS SOBRE PLANES DE IGUALDAD Y UNIVERSIDADES. 22 I 23 D'OCTUBRE A SANTANDER

El *Ministerio de Igualdad* juntament amb la CRUE i la Universidad de Cantabria varen organitzar les *Jornadas sobre Planes de Igualdad y*

Universidades amb l'objectiu de crear un espai per a compartir les experiències de les universitats espanyoles quant al disseny i implementació de plans d'acció per a la igualtat entre dones i homes. Les jornades van ser inaugurades per la Ministra d'Igualtat, Bibiana Aído, i per el Ministre d'Educació, Ángel Gabilondo. En l'acte també varen participar la Directora General per a la Igualtat en l'Ocupació, Capitolina Díaz, i la Directora de la Unidad Mujer y Ciencia, Inés Sánchez.

Les jornades van arreplegar participants de 50 universitats de l'estat espanyol, 31 de les quals varem explicar la nostra experiència. A setembre de 2009, només 17 universitats disposen d'un pla d'acció, per tant, gran part de les universitats es troben en procés d'elaboració del mateix. Quant als resultats del diagnòstic, la situació de les universitats espanyoles és molt similar entre elles:

- La presència de les dones entre el professorat universitari és encara baixa, al voltat del 30 per cent
- Les dones, estan infrarepresentades en les càtedres d'universitat i en els òrgans de presa de decisió, si considerem el seu pes en el professorat
- En els darrers anys s'ha produït un accés import de les dones als estudis universitaris arribant a representar el col·lectiu majoritari. No obstant, conforme avança la carrera acadèmica és va reduint la proporció de dones que hi participen
- Existeix encara segregació disciplinar, s'observen departaments i titulacions masculinitzades i d'altres feminitzades
- En el personal de l'administració i serveis, les dones són el grup majoritari. Tot i que la proporció d'homes en les categories més altes és major que el de les dones, aquesta diferència no és tan important com en el cas del PDI

Si bé són diversos els aspectes tractats a les jornades, destaquem els següents per ser els més reiterats:

- Dificultat per garantir l'aplicació efectiva de les mesures del pla d'acció
- Necessitat de crear indicadors objectius per mesurar el grau d'implementació de les mesures del pla i per mesurar el grau d'igualtat d'una institució
- Demanda de regulació per part de la CRUE de les unitats d'igualtat respecte al funcionament i estructura
- Demanda a les universitats més avançades d'establir quines són les accions més efectives i que millor funcionen

PARTICIPACIÓ EN EL *III ENCUENTRO DE UNIDADES Y OFICINAS DE IGUALDAD*. 20 I 21 DE NOVEMBRE A LLEIDA

L'Observatori per a la Igualtat de la UAB va assistir a la tercera trobada d'unitats i oficines d'igualtat de les universitats espanyoles, que en aquesta edició va tenir lloc a la Universitat de Lleida. Aquesta trobada, es va centrar en l'assetjament sexual a la universitat, l'experiència en polítiques d'igualtat d'altres universitats europees, la promoció acadèmica de les professores i el lideratge femení, entre d'altres.

PONÈNCIA EN LA *JORNADA UNIVERSIDAD, TRANSVERSALIDAD DE GÉNERO E IGUALDAD DE OPORTUNIDADES*. 10 DE NOVEMBRE A OVIEDO

La *Fundación de la Universidad de Oviedo* dins del projecte "*Genero e Igualdad en la Universidad de Oviedo. Evolución y situación actual*" ha organitzat una jornada on l'Observatori per a la Igualtat de la UAB ha presentat un balanç de la seva experiència en la implementació del Primer pla d'acció per a la Igualtat entre dones i homes: principals dificultats, estratègies a seguir, avaluació i seguiment del pla.

En les jornades varen participar la Subdirectora del *Instituto de la Mujer* Cristina Saucedo i la Directora de la *Unidad Mujeres y Ciencia* (UMYV) del *Ministerio de Ciencia e Innovación* Inés Sánchez.

Destaquem de les jornades, la iniciativa de crear formalment una xarxa d'unitats i oficines d'igualtat de les universitats espanyoles promoguda per la directora de la UMYC i partint de l'experiència de la xarxa GENIUNIOVI, de la qual la UAB forma part.

ACTUACIONS DE VISIBILITZACIÓ

Una de les principals funcions assignades a l'Observatori per a la Igualtat és la difusió de informació que permeti fer visible la situació i aportacions de les dones a la nostra universitat. En aquest apartat presentem les accions que s'han realitzat en el marc de l'eix de visibilització, sensibilització i creació d'un estat d'opinió.

ORGANITZACIÓ DE LA QUARTA JORNADA INSTITUCIONAL DEL 8 DE MARÇ EN COMMEMORACIÓ DEL DIA DE LES DONES TREBALLADORES

L'acte es va organitzar amb les següents parts:

- **Presentació de l'acte** amb una breu explicació quant a la implementació del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB, i la situació de les dones a la UAB a càrrec de la Vicerectora de Relacions Institucionals la Dra. Maria José Recoder i l'anterior directora de l'Observatori per a la Igualtat la Dra. María Jesús Izquierdo
- **Reconeixement a la professora Verena Stolcke** per la defensa dels drets de les dones a la UAB, presentat per Maria Valdés directora del Departament d'Antropologia Social i Cultural
- **Quaranta anys a l'Autònoma** amb les ponències de la catedràtica Maria Dolors García Ramón i la cap d'Administració del Servei d'Informàtica Maria Rosa Garcia
- Projecció del curtmetratge "**Els treballs de les dones**"

EL WEB DE L'OBSERVATORI: NOU DISSENY, ESTRUCTURA I SECCIONS

En el procés d'unificació del format de les pàgines webs de la Universitat Autònoma de Barcelona, l'Observatori ha modificat el disseny del seu web i la seva estructura, ampliant també el seu contingut.

Així, en l'actualitat al nostre web es pot trobar la següent informació:

- Dades sobre l'observatori: funcions, tasques i objectius, organigrama, activitats més destacades (nova secció)
- El marc normatiu, polítiques, bibliografia, enllaços d'interès i documents en matèria de desigualtat de gènere i discapacitat
- Una secció dedicada a la salut i la dona, i a la violència de gènere (noves seccions)
- Estadístiques sobre la situació de les dones i les persones amb discapacitat a la UAB dels tres col·lectius: PDI, PAS i alumnat
- Els plans d'accions per a la igualtat de la UAB

- Les memòries d'activitats de l'Observatori, des del 2005 fins el 2008
- Documents propis i eines per a l'elaboració i implementació de polítiques d'igualtat
- Anuncis sobre jornades, actes, cursos, seminaris, màsters en matèria de gènere i discapacitat

ORGANITZACIÓ DE LA JORNADA DE TREBALL DELS FACTORS QUE INCIDEIXEN EN LA TRAJECTÒRIA ACADÈMICA DE LES DONES A LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT. 18 DE JUNY DE 2009

El 18 de juny de 2009 es va celebrar la Jornada de treball: dels factors que incideixen en la trajectòria acadèmica de les dones a les polítiques d'igualtat organitzada per la Dra. María Jesús Izquierdo i l'Observatori per a la Igualtat de la UAB, trobada adreçada al personal acadèmic, a les unitats i oficines d'igualtat de les universitats, i a les agències d'avaluació en l'àmbit estatal i autonòmic (ANECA, AQU i l'*Instituto de la Mujer*). En la jornada es van desenvolupar dos tallers de treball orientats a estimular el debat i recollir l'estat d'opinió respecte als factors subjectius i informals que condicionen la trajectòria acadèmica de les professores. Aquests tallers van finalitzar amb l'elaboració d'un conjunt de propostes d'intervenció que es varen presentar en la cloenda de l'acte, amb la Rectora Ana Ripoll, la Vicerectora de Relacions Institucionals María José Recoder, i Montserrat Solé en representació del Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, així com representants de les agències d'avaluació i qualitat, i de l'*Insituto de la Mujer*.

Projectes en curs i futurs

De les activitats en curs, destaquem les tasques permanents o aquelles actuacions corresponents a la implementació del segon Pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes l'execució de les quals correspon a l'Observatori (actualització de la secció estadístics, manteniment i gestió del web de l'Observatori, organització de la celebració institucional del Dia Internacional de la Dona, organització de les jornades de reflexió, etc...), i la posada en marxa dels processos per a l'aprovació en el Consell de Govern del Pla d'acció per a la inclusió de persones amb discapacitat.

En relació als projectes futurs, l'Observatori es proposa dissenyar bons indicadors objectius per mesurar el grau i l'abast d'implementació del pla d'acció, i idear eines per incentivar l'aplicació de les mesures per part dels òrgans responsables i executors.

Aplicació de les mesures del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB

ACTUALITZACIÓ DELS INDICADORS O ESTADÍSTICS

Una de les activitats principals de l'Observatori per a la Igualtat és elaborar i publicar dades sobre la situació de les dones a la nostra universitat i de les persones amb discapacitat. Amb aquesta finalitat, al web de l'Observatori hi ha la secció Estadístiques, la qual conté informació sobre els aspectes rellevants per a la diagnosi de l'existència de desigualtat per raó de sexe o per discapacitat.

En aquest espai presentem dades referents a la situació de les dones i de les persones amb discapacitat en el si de la nostra comunitat: Personal Docent e Investigador, Personal d'Administració i Serveis i Alumnat. Tanmateix, podeu trobar dades comparatives amb altres universitats catalanes i la comparació interanual dels col·lectius universitaris de la UAB.

Aquesta secció s'actualitza anualment, i generalment el període per a realitzar dita activitat va de setembre a desembre. Enguany però, la intensa participació en les diferents jornades i trobades que han tingut lloc durant aquests darrers mesos i, el canvi i ampliació del web de l'Observatori, a més de les tasques diàries, han comportat cert retràs en l'acció d'actualització de les dades.

PROJECTE LÍNIA DE PUBLICACIÓ DE GÈNERE

El Vicerectorat de Relacions Institucionals juntament amb el Vicerectorat de Transferència Social i Cultural han impulsat la creació d'una línia de publicacions de gènere, que forma part d'un projecte més ampli consistent en crear diverses col·leccions centrades en una temàtica particular. Amb aquesta acció es pretén difondre les investigacions que es realitzen a la UAB en temes de gènere. Alhora respon a l'aplicació de la mesura 1.4 del Segon pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB.

Per què el projecte pugui tirar endavant i sigui viable econòmicament és indispensable que sigui una publicació coeditada, 4 coeditors com a mínim (4 universitats que tinguin servei de publicacions).

Està prevista la creació d'un comitè científic per valorar els escrits i decidir quins són publicables. El comitè estarà format per personal científic expert en la temàtica de les diferents universitats coeditores, totes les universitats han de tenir el mateix pes. Els membres del comitè apareixeran com a tals en les publicacions.

La primera tasca que es va realitzar per activar el projecte va ser convocar una reunió amb els i les representants dels grups d'investigació dedicats a l'estudi del gènere per demanar la seva opinió i suggeriments, i el seu recolzament.

ORGANITZACIÓ DE LA JORNADA DE REFLEXIÓ SOBRE LA PRESÈNCIA DE LES DONES EN ELS CÀRRECS DE PODER

Una dada important del diagnòstic quant al sexisme a la UAB, és que la presència de les dones als òrgans de presa de decisions és molt baixa, la proporció se situa en molts casos per sota de la general (el 38%). Els càrrecs més importants, des del punt de vista de la rellevància de les decisions que es prenen, estan ocupades majoritàriament per homes (per exemple, la direcció de les facultats i departaments on les dones representen el voltat del 22% aproximadament), mentre que les dones sovint assumeixen càrrecs de gestió poc decisius en relació a les polítiques universitàries, però indispensables per el funcionament de la universitats.

Encara que les diferències no són tant importants, en el cas del Personal de l'Administració i Servei també les dones estan infrarepresentades en els càrrecs de direcció de les àrees i serveis.

En aquest context, si l'objectiu és introduir la igualtat i noves pràctiques més sensibles als interessos de les dones, caldrà dedicar esforços a generar condicions que facin el poder més atractiu per a les dones. Amb aquesta finalitat, estem treballant per organitzar unes jornades que permetin reflexionar sobre els obstacles que frenen l'accés de les dones als càrrecs de gestió i de poder, i les mesures que cal realitzar per la superació dels mateixos.

Aquesta acció respon a la mesura 1.8 i 5.1 del Segon pla d'acció per a la Igualtat entre dones i homes a la UAB:

> "Propiciar la reflexió sobre les polítiques encaminades a eliminar la desigualtat entre les dones i els homes en l'àmbit de les universitats públiques"
>
> "Fer un estudi exploratori per tal de detectar els obstacles subjectius i objectius que frenen la incorporació d les dones als òrgans de presa de decisions, amb la finalitat de proposar mesures encaminades a superar-los"

APROVACIÓ DEL PLA D'ACCIÓ PER A LA INCLUSIÓ DE PERSONES AMB DISCAPACITAT

La voluntat de la UAB en la superació de les diverses formes de desigualtat que es poden presentar al si de la nostra comunitat va portar a l'anterior Equip de Govern a considerar la necessitat d'ampliar l'abast de les activitats de l'Observatori per a la Igualtat a àmbits com la discapacitat i les desigualtats socioeconòmiques (immigració, edat i orientació sexual). Tanmateix, es manté una atenció especial al tractament de la desigualtat entre dones i homes.

Aquesta ampliació es va iniciar amb la consideració de la situació de les persones amb discapacitat i amb l'elaboració d'un informe de diagnòstic i d'una proposta de mesures orientades a atendre d'una manera institucional les necessitats particulars derivades de la discapacitat. D'altra banda, es va crear una nova secció al web de l'Observatori destinada a fer visible la situació de les persones amb discapacitat, els seus drets i els recursos, i les mesures de la UAB encaminades a aconseguir la plena participació d'aquest col·lectiu.

La proposta del Pla d'acció per a la inclusió de les persones amb discapacitat a la UAB es basa principalment en l'obligació del compliment del marc legal vigent, en la constatació de les millors pràctiques dutes a terme en les universitats pioneres, en l'atenció a la discapacitat en l'àmbit mundial i en el treball de camp realitzat a la mateixa UAB.

En aquests moment, l'Observatori per a la Igualtat està treballant en el procés d'aprovació del pla pel Consell de Govern, realitzant les negociacions amb els òrgans implicats i l'adaptació del document, necessàries per aconseguir dit objectiu.

Projectes futurs

GESTIÓ I SEGUIMENT DEL PLA D'ACCIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES A LA UAB

Després dels tres anys de vigència del pla d'acció per a la igualtat entre dones i homes a la UAB, com a valoració quant a la implementació, podem afirmar que les mesures més fàcils d'aplicar han estat aquelles relacionades amb la visibilització i la creació d'un estat d'opinió, accions executades majoritàriament per l'Observatori.

El pla d'acció, no té rang de norma jurídica ni de llei fet que comporta que el seu incompliment no vagi acompanyat d'una sanció. En conseqüència, les mesures depenen de la voluntat i bona disposició de l'òrgan responsable i executor; aquest fet seria per nosaltres la principal dificultat en el procés d'implementació.

Una altra dificultat, fa referència al seguiment del pla atès que no disposem dels mitjans adequats per mesurar el grau de compliment de les mesures i els resultats que s'obtenen de l'aplicació de les accions, ens calen per tant indicadors objectis que ens permetin realitzar aquests tipus d'avaluació.

Per aquest motiu, una de les nostres prioritats és la de disposar de mitjans, instruments o indicadors que facin possible determinar si una mesura s'acompleix o no, i si el compliment de la mateixa va acompanyat d'una millora o avanç en la situació. D'altra banda, també volem dissenyar estratègies per motivar el compliment del pla, per exemple, incorporar en els indicadors de finançament (AIP), les polítiques d'igualtat que apliquin centres i departaments.

http://www.uab.es/observatori-igualtat/